

## Isadora rigolyái

Anyám mindig mondta, olyasmik, hogy szellemek, nem léteznek. Meg azzal is ijesztgetett, főleg estéknél, mikor még sokáig beszélgettem a bátyámmal, ha nem hagyom abba, megidézi a szellem barátját, az majd rendbe rak bennünket. Nem csoda hát, hogy zavarban voltam, mert kicsi koromban ilyen ellentmondásokkal találtam magam szemben. Mivel rendkívül kíváncsi gyerek voltam, elhatároztam hát, utána nézek ennek a dolognak. Elkezdtem látogatni a könyvtárunkat, ahol hosszú órákat töltöttem a probléma megoldásának kísérletével, ami bizonyára már évszázadokon át foglalkoztatta az emberiséget.

Akkor még aránylag kicsi voltam, fizikailag meg szellemileg is. Kezdttem olyan könyvekkel, amik leginkább lekötöttek, s amiket a kedves könyvtáros néni ajánlott abban a hitben, hogy csak a gyerekek szétszórtságára jellemző olvasmányok érdekelnek. Így aztán kosaramba képekkel teli és nagybetűs könyveket rakott. Számátlan fantasztikus történetet tartalmaztak, amiket nem vettem komolyan, mert a nagymamánk történeteivel voltak hasonlatosak, aki időnként kora reggel pizsamában elindult sétálni a faluba. Ahogy tanulmányoztam ezeket a könyveket, méghozzá nagyon figyelmesen, bizonyos idő után valamiféle vélemény, feltételezés alakult ki bennem. Tudtam például, hogy olyasmi, miszerint valami jó szívű öregapó, aki egyetlen este millió gyereknek ajándékot osztogat, nem létezik, s ehhez elég volt nekem egyetlen átvirrasztott éjszaka. Mint ahogy a különféle kísértetek, meg az elrabolt királykisasszonyok és elátkozott királyfiak történetecskéi kitalációk, mert a meseosztályon voltak találhatóak. Tehát magától értetődött, hogy ezek egyszerű koholmányok, amiket a felnőttek találtak ki, hogy megregulázzák és szófogadásra kényszerítsék a gyerekeket, pontosan úgy, mint az anyám, aki a síron túli szellemmel ijesztgetett.

Tovább folytattam kutatásaimat a könyvtárban, és a figyelmem középpontjába kerültek – az emberek különféle neveket adtak nekik – a vasorrú bábák, a boszorkányok és a varázslók. Egyszer aztán ráakadtam egy történetre, amelyben egy boszorkány fogságba vetett két kisgyereket, akik eltévedtek az erdőben, és az ő mézeskalács házára akadtak. Bekopogtak abban a reményben, hogy éjszakára szállást kapnak. Érdekelt, mert a mi falunkban is élt egy boszorkányféle. Legalábbis így beszéltek róla. Mi elneveztük Isadorának. Mivel létezett egy lehetőség, hogy az orrom előtt van egy egyén, aki az érdeklődésem

tárgya, nem állhattam ellen, hogy közelebből meg ne vizsgáljam. A kuruzslók, mint olyanok, már az emberiség történetének kezdetén komoly tekintélyre tettek szert. Előbb tisztelt kultuszuk volt, aztán égették, vízbe ölték, de mindig gondjuk volt rá, hogy meg ne feledkezzenek róluk. Általánosan ismert volt. A gyerekek iránti vonzalmuk nagyobb volt az átlagosnál. Több konkrét esettel találkoztam a mesékben is, ami alátámasztotta ezt az állítást, mert nem zörög a hasaszt, ha a szél nem fújja. Persze a mi falunkból nem tűntek el gyerekek, s ha mégis, nagy ritkán fordult elő, s akkor sem írták az asszony rovására, aki a falu mögötti úri lakban lakott, szinte soha el nem hagyta. Jobban okolták sok minden másért, aminek valami varázslat lehetett az oka, mert másként az emberek nem tudták vagy nem akarták megmagyarázni.

Elhatároztam, hogy ennek a mítosznak kiderítem az okát. Senki sem viseltetett megértéssel az én kutatási szándékom iránt, mert sokan rebellis hajlamnak tulajdonították, de hát az embernek néha kockáztatnia kell, ha ki akarja deríteni az igazat – így aztán magányos lettem.

Meglehet, hogy túlságosan kíváncsi voltam, de elővigyázatlan nem. Titokban közeledtem a nagy régimódi házhoz, aminek ablakai örökké zárva voltak, a kert meg elhanyagolt. A fű olyan magas volt, hogy szinte elvesztem benne, ennek közepén állt egy terebélyes almafa, ami szinte rogyadozott az őszi termés súlya alatt. Ez a fa teremtette a legízletesebb almát széles e környéken. Ez a hír járta köztünk, gyerekek között. A szüleink tiltották, hogy a ház közelébe menjünk, és kuruzslókkal ijesztgettek bennünket, akik megeszik a gyerekeket. Gyakran üldögéltünk, ácsorogtunk a kert mentén és sóvárogotunk a szép, ízletes termések után, amik csábosan ringatóztak a hatalmas ágakon, de a belénk gyökerezett félelem nem engedett a közelébe, hogy meg is izleljük.

Most ugyanazon a helyen álltam, mint évekkel ezelőtt, és a magas fűből figyeltem a házat, ami elhagyottnak látszott. Ha a kéményből néha füst szállt a magasba, mi meg voltunk győződve, hogy az a más falukból elhurcolt gyerekek étéséből származik. Jelenleg azonban más időszak volt. A mostani probléma foglalkoztatott, és az igazság kiderítése utáni éhség sem hiányzott, így aztán hamarosan a rémisztő épület falához jutottam. Én voltam a legfényesebb bizonyítéka annak, hogy a kíváncsiság erősebb a félelemnél. Lábujjhegyen kerültem a házat, és valami kis rést kerestem az ablakokon, amelyen át beleshettem volna, így aztán én lehettem volna az egyike azoknak, ha nem az első személy, aki láthatta Isadora lakhelyének belsejét.

Az első napokban, sőt hetekben nem voltam sikeres, de a sikertelenségem mértékével erősödött bennem az elszántság és igyekezet, amit kifejtettem annak megállapítására, mi is a helyzet valójában. Ezért az Isadorával való találkozásom elkerülhetetlen volt.

Először egy alkonyat táján pillantottam meg, amikor az erdőre már rászállt az árnyék, és az éjszakai bogarak már előbújtak rejtekeikből. Váratlanul jelent meg. Akkor éppen a kert hátsó részében álltam, és figyelhettem őt a ház sarka mögül. Hosszú, barna színű ruha volt rajta. Gyengédnek tűnő, de magas termetű volt. Az arcát nem láttam, mert a fején nyári szalmaka-



Nyilasi Tibor: Ülő modell (pasztell)

lap volt és a karján fonott kosár. Szinte hihetetlen volt, milyen könnyedén haladt a magas gazban, milyen hangtalanul lépdelt a száraz talajon, s a sötét ruhája szinte egybeolvadt volna az alkonytal, ha nincs a szalmakalapja. Lassan haladt az almafa irányába, ott megállt, a kosárból előhúzta szakszerűen hajlított ollóját és munkához látott. Figyelmesen követtem, ahogy csinálta. Fogta az ollót, vagdosta a kicsi ágacskákat, amelyek a törzsön nőttek. Ahogy ezt befejezte, összeszedte a levágott hajtásokat, és a kosarába tette. Azzal megfordult és bement a házba.

Másnap alkonyatkor visszatértem, de nem láttam őt. Odamentem egészen az almafához,

hogy közelről meggyőződjek nem csinált-e itt mást is, mint azt, aminek tegnap tanúja voltam. A fa törzse egyenes volt, terebélyes koronája kócos fejhez hasonlított. Éppen folytatni akartam kutakodásomat, ami ezután már szinte céltalan volt, mintha csak az én fantáziám lenne, hogy védekezzem a szürke hétköznapok unalma ellen, amikor a hátam mögött hangot hallok, mélyet s egyben nagyon lenyűgözőt.

– Úgy látom, a kertem nagyon tetszik önnek!

Rémülten fordultam meg, ő állt ott előttem. A barna ruhájában és bolondosan feltűnő szalmakalapjában. Egészen másként nézett ki, mint ahogy elképzeltem. Az arca sápadt volt és sovány, szinte férfias, amit hangsúlyoztak jellegzetes arccsontjai. Keskeny ajka a keserűség nyomait viselte magán, hanem a vizenyős szeme meglepően eleven volt, ezeket a látszólag aszott arcvonásokat szinte beragyogta. Amikor megszólított, úgy megijedtem, mint ahogy megijed a kisgyerek, akit a kuruzslókról szóló ostobaságokkal rémítenek. Már nem emlékszem, mit válaszoltam, csak arra, hogy felvettem a nyúlcipőt és meg sem álltam hazáig.

Néhány napig nem mutatkoztam Isadora háza körül. Sok töprengés után arra a következtetésre jutottam, hogy az őt körülvevő mítosz csupán előítélet, amit valaki kitalált, rásütött, mert nem tetszett neki a kalapja és a nem éppen hagyományos kertészkedése. S ahogy az már falun szokás, a hír villámgyorsan terjedt, és mélyen belegyökerezett az itteni környezetbe oly módon, mint ahogy a népi szokások és hagyományok. Mivel annyira öntudatosnak tartottam magam, hogy ez a babona nem tántoríthatott el, önszántamból indultam el Isadorához azzal a szándékkal, hogy elnézését kérjem. Valójában azonban ez csak ürügy volt, hogy a közelébe férközhessenek. Határozottan léptem át a küszöbét, amit hajdan nem mertem volna megtenni. Valaminek, tán még rosszabbnak a víziója okozta, hogy arra a gyermekori elérhetetlen ösztökélésre úgy néztek, mint valami közönséges dologra, ami arra sem méltó, hogy különösebb figyelmet szenteljek neki.

Összeszorult gyomorral kopogtam be. Senki sem jelentkezett, ezért az amerikai filmek mintájára lenyomtam a régimódi kilincset, mire a nehéz ajtó engedett. Kitártam. Szinte áthatolhatatlan sötétség fogadott. Eltartott kis ideig, míg a szemem megszokta. Fokozatosan kezdtem megkülönböztetni a bútorok körvonalait, és nem sokára az egész előszoba elém tárult a maga hatásos szürke-fehér kombinációjával. Nem volt kimondottan nagy, de alapvetően tágas, és ha nem lett volna az a történelemelőtti dohos levegője, elég szellősnek tűnt volna. Ittlétemet világosan, hangos „halló”-val tudattam. Senki sem jelentkezett, semmi mozgás. Mentem tovább, már félel-

met sem éreztem, inkább kíváncsiságot, és egy új világ felfedezőjének édes gyönyörét. A bal oldali ajtón át magas mennyezetű nagy terembe jutottam, ahol ódon kandalló állt. Ahogy a szemem újra megszokta ennek a helyiségnek a színskáláját, az oldalak szemrevételekor megláttam valami furcsát és megrezsentem, mert rájöttem, hogy ez csak ő lehet, Isadora. Karosszékekben ült, és mozdulatlanul figyelt.

– Elnézést, hogy annyira megijesztettem – szólalt meg és felállt. – Nem voltam benne biztos, hogy jól hallok. Be kell vallanom, sajnós, nincs sok látogatóm.

Kulturáltan beszélt, de meglepődtem kétségtelenül kiszelt mentegetőzésén, mert nyilván hallhatta jelenlétem, ha nem volt nagyothalló. Ugyanaz a ruha volt rajta, és a két vizenyős szeme úgy fénylett a sötétben, mint két akvamarin. Valami nyugtalanság vibrált benne: az a csillogás azonban nyomban elpárolgott, ezért csupán az én üldözési mániámnak tekintettem. Az ajkán könnyed mosoly jelent meg, ami akkor sem tűnt el, ahogy zavartan körülnéztem.

– Isadora vagyok, de hát ön ezt bizonyára tudja – nyújtotta sovány, csontos kezét. Olyan volt, mint egy száraz ág, amit letörne egy lenge szellő is. Kicsit vonakodtam, de aztán könnyed mozdulattal adtam tudtára, hogy nem félek tőle, és kezét fogtam vele.

– Örvendek, én meg Maximilián vagyok.

Így ismerkedtem meg Isadorával. Hellyel kínált, én meg illedelmesen, jól nevelten leültem. Kötetlen beszélgetés kezdődött. Lenyűgöző volt, hogy egy pillanatra sem veszítette el figyelmét a fölött, mit beszél. Nem volt ez egészen természetes, ha figyelembe veszem, hogy ő egy magányos lény, aki ismereteim szerint évekkal ezelőtt beszélt utoljára valakivel, lehet, hogy még gyerekként az iskolában. Beszélgetés közben azonban nem feledkeztem meg jövetelem céljáról, hogy megismerjem az igazságot, ezért figyelmesen nézegettem a környezetet. A helyiség nagyon ízlésesen volt berendezve, a legapróbb részletekig kidolgozva, ennek ellenére mégsem sugárzott belőle tökéletesség, ami magával ragad egy precíz munka szemlélésekor. Hozzá illő könnyedség és mértéktartás mindenben, a szőnyegtől egészen a finoman stukkózott mennyezetig. Az igazat megvallva el voltam ragadtatva.

Kifejeztem ámulatomat a helyiség finom ízlést sugárzó berendezésén. Isadora még elégedettebben mosolygott.

– Szívesen megmutatnám az egész házat. Úgy látom, elégedett lenne a látottakkal.

Hirtelen az agyamba villant, hogy hát ő kuzuzsló. Abszurd helyzet volt. Az utolsó emberi lény volt, akiről feltételeztünk ilyesmit. Tulajdonképpen egészen kellemes volt, kicsit különös,

de végeredményben éppen ez tette ellenállhatatlanná. Meglepődve tudatosítottam, hogy jelenlétemben egészen jól érzem magam. A fejemben azonban ott vibrált sárga diódaként az intellektus, hogy az én elsődleges feladatom mégiscsak annak megállapítása, mi is a valós helyzet vele. Egyrészt már elvettem az alaptalan gyanúsítást, de a másik rész még mindig lesben állt. Végül erre a másik részemre hallgattam, és lassan felálltam azzal a kifogással, hogy már haza kell mennem.

– Kérem, ígérje meg, hogy valamikor ismét meglátogat. Van itt még sok olyan dolog, amit meg szeretnék mutatni magának – mondta csontos kezét nyújtva.

Mosolyogva ígértem meg a jövőbeni látogatást, és könnyed léptekkel mentem az elhagyott kerten át, értetlenül csóváltgattam a fejem, hogy tarthattam valaha is olyan félelmetesnek. Hiszen ez egy közönséges kert. És Isadora... tulajdonképpen nincs rajta semmi szörnyűsége. Magamban haragudtam a primitív emberekre, hogy képesek rögtön elítélni másokat csak azért, mert nem törődnek a kertjükkel.

Az ígéretem betartottam, és hamarosan ismét megjelentem nála. Tényleg szívesen fogadott, azonban némi tartózkodással, mint az északiak vagy az angolok. A ház valóban érdemes a figyelemre, tele volt műtárggyal: festmények, szobrok, plasztikák mindenhol. Igen, ez a művészi dicsfény a feje körül, meg a kiváló ízlés varázsolt el, ösztönző világfelfogása és nézetei imponáltak nekem, így aztán egyre több időt töltöttem nála. Életem során még nem találkoztam ilyen személynél, s olyan embernek éreztem magam, aki megtalálta méltó lelki társát.

Az emberek persze hamarosan felfigyeltek rá, hogy gyakori látogatója lettem. A faluban változatos hírek terjedtek, és a szomszédok mindenféle pletykákat sugdostak a hátam mögött. Bizony nem volt ez nekem teljesen mindegy. Isadora aztán egyszer azt mondta:

– Az ördögbe is az ilyen emberekkel! Elpocsékolnám az egész életem, ha ilyenekkel foglalkoznék!

Nem telt el sok idő, s Isadorát áldozatnak kezdtem tekinteni, a falu letörölhetetlen foltjának, ami annak volt köszönhető, hogy nyíltan és lelketlenül keserítették a asszony életét. Kötelességemnek tartottam védelmezni becsületét, ezáltal még magányosabb lettem, mint előtte voltam. Magamra haragítottam kevés maradék barátomat, apámat, anyámat, akikkel megszűntem beszélni. A helyzet akkor érte el tetőfokát, amikor megtiltották, hogy Isadorát látogassam.

Isadora azonban azt mondta:

– Az, aki a szabadságodra tör, nem ember. Az ilyen a legellenszenvesebb, legalattomosabb rabló, amilyen csak létezik!

A veszedelem érzése miatt kétségbeesett lépésre szántam el magam. Megszöktem hazulról és Isadoránál húztam meg magam. Anyám könyörgött, hogy térjek haza, az apám keményebb volt, nem törődött tovább velem. Nehéz időszak volt ez, de itt volt Isadora, aki segített, ahogy tudott. Gyakran naphosszat elüldögéltünk a sötét házban, és beszélgettünk mindenféléről. Nagyon megértő volt, és én végtelenül hálás. Egy idő után fokozatosan megismertem minden szokását. Kezdtem korán kelni, és délig segítettem neki összeírni a bútorokat meg a porcelánt, amit az ószereshez akart küldeni, és írni az aljukra cédulát. Meg levelet és kérelmet, hogy pontosan fajták, meg darabok szerint vásárolják meg. Így lettem részese a belső tér kialakításának, berendezésének. Mert „körülöttünk minden fejlődik, alakul, tehát mi is”, állította. Alkonyattájt néha segítettem neki a kertben is, ha nem kellett tartani attól, hogy valamelyik szomszéd vagy arra sétáló falubeli megláthat bennünket. Ismét az almafához mentünk, ami természetesen az egyedüli hely volt a kertben, aminek Isadora lelkiismeretesen a gondját viselte. A törzséhez ment, lecsipentett néhány fiatal hajtást. Nekem intett, hogy szaggassam ki a fiatal hajtásokat a fa környékéről.

– Ügyelnem kell, nehogy túlságosan meggyökeresedjenek.

– Miért? – érdeklődtem.

– Azután már nem olyan egyszerű kihúzni, és egy új fa útjában lenne az almafámnak. Csak nőne, növekedne, végül egészen túlnőné, aztán már ámen lenne az almafának.

Megértőn bólintottam, bár nem nagyon értettem. Isadora meg mosolyogva metszegette a hajtásokat.

– Fontos az állandóság! – mondta.

Estéknként Isadora gyakran órákra bezárkózott a szobájába, a ház egyedüli helyiségébe, aminek titkát még nem ismertem, mert ezidáig oda még nem mehettem be. Biztosan zárva volt, s én lojalitásom miatt nem is próbáltam ezt a teóriámat ellenőrizni.

Mindezek ellenére az én találékony természetem kezdett újra felülkerekedni, annál is inkább, mivel ingerelte az ismeretlen helyiség titka. Mentségemre szolgál, hogy tényleg sokáig ellen tudtam állni. Iparkodtam nem gondolni rá, vagy elhessegettem a vágyat valami állandósulttal, ami Isadora iránti tiszteletemet tanúsítja. Aztán tiszta véletlenül megtudtam, hogy annak a helyiségnek a kulcsát a nyakában hordja, s ez a tény egyre jobban kezdett izgatni, és erősebbnek bizonyult a lelkiismeretemnél. Fokozatosan eljutottam ahhoz a gondolathoz, miszerint már eléggé bizonyítottam hűségemet ahhoz, hogy nagyobb bizalmat kapjak, de azt is éreztem, hogy

ebbe Isadora sosem egyezne bele. Úgy határoztam hát, hogy titokban teszem meg. Sokáig nem nyílt rá megfelelő alkalom, de türelmes voltam, végül kivártam.

Egyik este, rendkívüli forró nap után, Isadora elaludt a székében. Láttam fáradt arcvonásait, meg-meglebbenő szemhéjait a pislákoló petróleumlámpa mellett. Óvatosan leakasztottam a kulcsot, s ahogy végül a tenyerembe csusszant, egy



Nyilasi Tibor: A színész (akvarell)

pillanatra megtorpantam. A kíváncsiság ismét erősebb volt. Lassú léptekkel közeledtem a helyiség felé. Bedugtam a kulcsot a zárba, fordítottam rajta egyet, és óvatosan kinyitottam az ajtót. Kerves volt, mert a pántos ajtó nyikorgott, és csak lassan, nagyon, nagyon lassan haladhattam, attól való félelmemben, hogy Isadora felébredhet, és rájön, mit tettem a háta mögött – mindannak ellenére, mennyi áldozatot hozott, amikor fedél nélkül maradtam –, nagyon aggódtam és összeszorult a szívem. Ahogy az ajtót annyira kinyitottam, hogy becsusszanhattam rajta, nehéz szag csapott meg, aminek eredetét nem tudtam megállapítani, csak undorító volt, s egy pillanatra arra gondoltam, hogy nem is megyek beljebb. Hányinger fogott el. Összeszorítottam a fogam, és mégis becsusszantam. A petróleumlámpa fényénél nem sokat láttam, beljebb kellett mennem. A fény csodás alakzatokat tárt elé. Nem tudtam azonosítani, ezért egy kicsit előbbre hajoltam. Így közelebről látva aztán felismertem,

mi is az. A fiatal hajtások voltak, amiket esténként vagdostunk le az almafáról, itt éltek tovább cserepekben. Százzámra volt belőlük! Ezek már nem hasonlítottak a zsenge hajtásokra, inkább torz fácskák voltak, amik fény hiányában vakon kapaszkodtak a sötétbe. A leveleiket már rég lehullatták, és a repedezett fiatal törzsek tekeredtek legvisszataszítóbb alakzatokba, mint a köszvényben szenvedő ujjak. A cserepekben így éltek tovább, mintha itt valaki beteg, torz növényeknek csinált volna üvegházat.

Szóval ezt művelte itt Isadora! Lemetszette, majd újra elültette a hajtásokat, hogy belőlük ilyen ocsmány hibrideket neveljen. Az izzadt ujjaim közül kicsúszott a petróleumlámpa, leesett a földre és összetört. A csörömpölő zajt mintha visszhangozták volna a falak. Ez magamhoz térített a rémületből, és nyomban kiszaladtam a sötét helyiségből. Mélyet lélegeztem, és már tudtam is, mit tegyek. A konyha felé szaladtam. A sötétben vakon tapogattam a fejsze után. Csupán a magam lihegését hallottam. A fejsze ott volt, ahol mindig. Felmarkoltam és rohantam a sötét házban, amelynek már alaposan ismertem minden titkát. Kiszaladtam a kertbe. Az alkonyat már estébe hajlott. Az almafához futottam. Nekiestem és vágni kezdtem az almafát. Vágtam, ahogy az erőmből tellett, amíg a fa ki nem dőlt a magas fűbe. Ahogy Isadora kiszaladt a kertbe és meglátta mit műveltem, rémülten kiáltott fel, szinte őrjöngött. Ordibált és fröcsögött a nyála, mint egy haldokló állatnak. Még azon az estén bezárt a ház végén lévő fából épült kis kamrába.

A kidőlt almafa kis időre nyugalmat hozott a faluba. Édes gyümölcse már nem csábította a gyerekeket. A varázsló legyőzött lett, én meg a foglya lettem. Ezzel számomra új küzdelem vette kezdetét.

Sejtelmem sem volt, mennyi ideig voltam bezárva abba a kamrába. Ott valahogy másképpen telt az idő. Az egyetlen kiindulási pont volt, amihez igazodhattam, a rendszeres napi koszt, meg Isadora aszott keze, amint benyújtotta a kissé megnyitott ajtón az ételt. A valóság fájdalmas keserősége azonban magában hordozott valamicskét a győzelem édes ízéből, mert a kivágott fa törzse nem éledt újjá, bárhogy is igyekezett Isadora, bárhogy is akarta. Figyeltem őt a fabódé résein keresztül. Olyan kétségbeesett kísérletet is tett, hogy elhívta a szomszéd falu kertészét, mert a faluból senki sem akart segíteni rajta. Mikor azonban megmondta neki a kertész, hogy a legkisebb esély sincs rá, hogy menthető legyen a fa, szörnyen feldühödött és elkergette. Saját kezébe vette a dolgot, próbálta varázslásnak tűnő praktikákkal, ami persze nem ment, mivel nem volt varázsló, bár lehet, hogy valaha volt, de a fával együtt

semmivé lett varázsló képessége, hiába akarta az almafát életre kelteni.

– Ezért meglakolsz! – ordította a kamra ajtajánál, és ezzel megszűnt az én rendszeres napi fejadagom.

A kidőlt almafa gyümölcse fokozatosan fonyodni kezdett, a levelek meg zsugorodni. Isadora napról napra kétségbeesettebb, bosszúszomjasabb lett, nem volt kétségem afelől, hogy kieszel valami kegyetlen megtorlást, hogy megfizessen tettemért. De sokáig nem történt semmi. A sötét fabódéban nem lehetett csinálni semmit, persze a fejtörésen kívül, hogyan juthatok ki innen. Semmi mást nem csináltam. Vaktában újra meg újra átkutattam börtönömet, ismertem már minden apró részletét ennek a kis helyiségnek. Felfedeztem a gyengébb részeit, amelyek azonban csak arra voltak elegendők, hogy kis lyukat csináljak a világba, ami annyira hiányzott. Most egészen máshol kellett volna lennem, mint itt. Magam tehettem róla, engem vonzott Isadora varázsa meg élete, és keserűen tudatosítottam, hogy mindent megadnék érte, ha úgy lenne, mint ezelőtt. Ha nem uralt volna a vágy, hogy megismerjem az igazat, ami végzetes lett számomra. Gyakran figyeltem a résen át a távolban lévő gyerekek csapatát, miként futballoznak. Mellemben a fájdalom lángja égett, mert az a tény, hogy nem csatlakozhatok hozzájuk, kétségbeejtő volt. Azt a gondolatot erősítette bennem, hogy nem ez a nyomorult fabódé tart fogva. Isadora elrabolta gondtalan ifjúságom, és ezzel megbélyegzett. Kötött hozzá valami megmagyarázhatatlan. Nem volt ez már sem tisztelet, sem ragaszkodás, hanem inkább gyűlölet. Így van az, ha azt akarjuk, hogy valakit megismerjünk, akár a szabadsága árán is. Kellott, hogy lássam, mert csak így értettem meg, hogy valójában milyen veszedelmes.

Egyik kora reggel odajött hozzám. Kitérte az ajtót, engem elvakított a kora reggeli napsütés. Kivonszolt a kertbe arra a helyre, ahol korábban az almafa állt. Egy gödör bámult rám, körülötte porhanyós föld, mintha valami kristálytörmelék lenne.

Isadora egy maréknyi apró magot nyomott a kezembe és utasított, hogy ültessem el.

– Soha! – sziszegtem a fogam közt, mert jól tudtam, mi járt az agyában, s engem is be akart vonni a játékába, hogy örökre részese legyek örült tervének. Tudtam, azt akarja, hogy ezt én tegyem meg. A büntetés egyik fajtája volt ez.

– Valamit valamiért! – vetette oda nekem.

Mentő ötletem támadt. Megkértem, hogy ürítsük ki azt a sötét helyiséget és a hajtásokat ültessük el a földbe, a napfényre. Egy pillanatra eltűnt arcáról a vigyor, aztán azt mondta:

– Rendben.

A maréknyi magot ledobtam a földre és betakartam földdel abban a tudatban, lesz még arra időm, hogy kiirtsam, ha kikelnek, hanem a cserépben lévő hajtások nem várhatnak. Minél tovább várnék vele, annál nagyobb lenne a kockázat. A kisebbik rosszat választottam.

Isadora nem tudta leplezni fürkésző tekintetét, ahogy piszkos kézzel felálltam. Az ígérését azonban betartotta, és engedte, hogy a cserepeket kihordjam. Egész napom ráment. Több volt, mint gondoltam, de amikor sorra törtem szét azokat és a torz hajtásokat ültetgettem a ház előtt, tudtam, hogy megéri, ennek van értelme. Estére készen is lettem, és holtfáradt is voltam. Isadora egész nap az erkélyről figyelte munkámat, közben furcsán mosolygott.

Alkonyatkor a kamrához kísért és belökött. A fárasztó munka után a földre rogytam, mint egy darab fa. Isadora rám csukta az ajtót és bezárta.

– Jobban ismerlek, mint gondolnád! – mondta váratlanul az ajtó résén át. Szavai fáradtságom ellenére úgy szurdalták az agyamat, mint valami óriási fűrő.

– Te ostoba, hát azt hiszed, hogy nem tudom, mire vágytál? – vetette oda még és elment.

Hirtelen felültem. Olyan rossz előérzet fogott el, hogy alig kaptam levegőt. Azon az éjszakán alig aludtam valamit, az érthetetlen katasztrófa, amit Isadora művelhet, órákon át rémisztett. Persze, nem váratott magára sokáig.

Mindjárt reggel éktelen sikongás ébresztett. Isadora nevetett rettenetes hangon, ami úgy megrémisztett, mint semmi más azelőtt. Ahogy kinéztem az ajtón a csomó helyén lévő lyukon, láttam ám, miként rohan felém kapával a kezében. Rémulten húzódtam hátra, egészen a falig. Isadora nagy lendülettel teljes erejéből belevágta a kapát a deszkaajtóba. Felordítottam. A kapa egy részen átvágta a deszkát, az éle veszedelmesen villogott. Aztán Isadora kiszakított egy egész szál deszkát. Az nagy robajjal hullott le. Eldobta a kapát, úgy bámult rám a pár centiméteres hasadékon, amit vágott. Ezelős tekintete mindent elárult.

– Innen nézheted, miként mentetted meg a te szegény hajtásaidat! – üvöltötte teátrális hangon, mintha valami tragikus színpadi jelenetet adna elő. Azzal elment, otthagyt engem rémulten, értetlenül állni a falnál. Ahogy észhez tértem, a növényekre esett a pillantásom, amiket tegnap egész nap ültettem. Előbb nem értettem, min ütközött meg annyira, de ahogy telt az idő, és a nap egyre jobban fénylett, észrevettem, hogy a növények furcsa állapotban vannak. A száraz törzsek mintha menekülni akarnának a napfény elől, tekeregtek, mint angolnák a parázson, majd fokozatosan lekonyultak a földre. Szemem előtt volt a pusztulás látványa, s nem tudtam róla le-

venni a szemem. A sok hajtásból, ami tegnap még ott volt, csak a kis karók álltak, a növények meg, amik madzaggal voltak hozzájuk kötve, úgy lógtak, mint az akasztott emberek. Estére mind tönkrement. Isadora módszere láthatóan megtette a magáét, a növények megtanultak kínlódni a sötétben, nem voltak képesek buján nőni a napon. Ezt nem tudtam fölfogni. S a pusztulásukért én voltam a felelős. A földre vettem magam és sírtam. Isadora legyőzött.

Isadora sűrű ruhában és szalmakalapban alkonyatkor megjelent a kertben. Karján kosara a speciális ollóval. Az almafához ment, ami így jócskán a feje fölé ért, majd rám nézett, amint bámultam rá a börtönömből. Elmosolyodott. Levágott egy hajtást és a kosarába tette.

*(Vércse Miklós fordítása)*



Nyilasi Tibor rajza